

**Rumpusetisoiton harrastaminen yksilöopiskeluna –
etä- ja lähiopetuksen yhdistäminen osaksi monipuolisempaa
rumpukurssikokonaisuutta**

Joona Vitikainen PEDA5 Syksy 2024, joonavitikainen@gmail.com,

Rumpukurssi kaiken ikäisille ja -tasoisille rumpaleille

1 JOHDANTO

Olen omien rumpujensoiton opetuskokemusten kautta havainnut, että osalla oppilaistani voi olla vaikeuksia esimerkiksi pitkän välimatkan ja sen aiheuttamien kustannusten takia. Osalla voi olla haasteita saavuttaa harrastustoiminnan mahdollisuuksia ja ehtiä viikoittain tunneille välimatkojen vuoksi kiireisen koulupäivän jälkeen. Rumpujen soittoa on tottumuksellisesti opetettu yksilöittäin lähiopetustoteutuksena erilaisissa musiikkia ja harrastustoimintaa ohjaavissa opistoissa. Useimmiten lyömäsoitininstrumentti vaatii soittotilan, jossa rumpuja voidaan soittaa häiritsemättä muita luokkatiloja ja oppimistilanteita. Opetustilan on tällöin oltava hyvin akustoitu ja oppilaan suositellaan käyttävän itse kuulosuojausta soittaessaan. Rumpujen soiton opetuksessa yleensä vuorotellaan soittamisen ja ohjeeskustelujen välillä ja yleisesti instrumentin kovaäänisyyden takia päällekkäinen ohjeidenanto ei onnistu oppilasta tavoittamaan. Olen vuosien ammatillisten musiikkiopintojen myötä havainnut ja alkanut pohtia rumpujen soiton opetuksen mahdollisuuksista toteuttaa myös rumputunteja etäyhteyksien päästä. Tähän on vaikuttanut myös vahvasti se, että opetin ennen maalaiskunnassa rumpujen soittoa kaikenikäisille ja -tasoisille rumpuharrastajille. Kurssin aikana usein oppilaat kysyivät, jatkaisinko rumpuopetusta vielä rumpukurssin päätyttyäkin, vaikka asun eri paikkakunnalla. Liian usein jouduin valitettavasti kieltäytymään, sillä ajankäytöllisesti ja välimatka huomioiden lähiopetus olisi ollut liian kuormittavaa ja samalla siihen aikaan taloudellisesti kannattamatonta. Voisiko nykyajan digitaalimullistus tarjota mahdollisuuden ohjata ja ylläpitää jatkuvaa harrastusintoa nuorille verkkoyhteyksien päästäkin? Pystyisikö etäopiskelun yhdistämään tehokkaana lisänä osaksi rumpukurssikokonaisuutta unohtamatta äärimmäisen tärkeää lähiopetusta ja aitoa kohtaamista?

Aiempi työkokemukseni ja samanaikainen oman tekemisen reflektointi sai aikaan ajatuksia myös ohjauksesta etäyhteyksin ainakin osalle oppilaistani. Ideanahan etäsoittotunnit eivät ole enää täysin uusi keksintö, vaan ne yleistyivät enenemässä määrin koronapandemia-ajan Suomessakin. Rumputuntien suhteen etätoteutus mielestäni on ollut harvinaisempaa ja haluan vahvistaa ajatusta lähi- ja etätuntien yhdistämisestä. Osalle oppilaista maantieteellisen saavutettavuuden mahdollistaminen voidaan taata etäsoittotunnein. Etäsoittotunnit toimivat mahdollistajana ja ovat varsin hyvä vaihtoehto oppitunneille esimerkiksi pienissä kylissä, joissa juuri maantieteellinen saavutettavuus voi olla haasteena. Etätoteutus itsessään voi keventää myös sekä opettajan että oppilaiden arjen pitkien harrastusmatkojen kuormittavuutta, kehittää virtuaaliosaamista puolin ja toisin sekä luoda samalla uusia virtuaalisempiakin tuntitoteutustapoja osaksi normaalia kurssitoimintaa. Käyttäkäämme etäopetuksen tuomia mahdollisuuksia hyödyksemme osana monipuolisempaa ja luovempaa työ- ja vapaa-ajan harrastustoimintaa.

2 RUMPUTUNTIEN MAHDOLLISTAMINEN, DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS JA KOKEMUKSET ETÄTOTEUTUKSESSA

Rumputuntien etätoteutuksessa on otettava huomioon seikkoja, kuten toimiva ja riittävän tehokas tietokone, kamera, mikrofoni sekä internet-yhteys. Digitaalinen saavutettavuus on taattava yleisesti oppilaalle eli tarvittavien digilaitteiden omistaminen/lainaaminen opiskelukäyttöön sekä niiden kanssa riittävä osaaminen. Aluksi riittävän teknisen osaamisen täydentäminen opettajana etäyhteyksien virittämiseen ja opettamiseen on tärkeää. Tukea oppilaalle on pystyttävä tarjoamaan riittävästi ennen kuin etätoteutukseen aletaan. Toteutusvaiheet vaativat aluksi yleensä vähintään yhden opetuskerran etäyhteyksien testaamiseen ja digilaitteiden virittämiseen, johon olen tarjonnut apuani esimerkiksi puhelimitse tai oppilaan kotona. Osalle oppilaista etäyhteyksien käyttö voi olla niin hankalaa, että osaamiskynnys on liian suuri.

Tällöin on parempi pysytellä tutussa lähiopetuksessa ja kokeilla esimerkiksi

toisenlaisia tapoja digitaalisuuden yhä yleistyvässä maailmassa.

Olen käytännössä itse kokeillut rumputunteja etäyhteyksillä ja myös niin, että oma instrumenttiopettajani on seurannut minun pitämääni oppituntia omalle harjoitusoppilaalleni etäältä. Olen näiden kokeilujen ja kokemusten avulla saanut palautettakin suoraan niiden toimivuudesta. On esimerkiksi muistettava Zoom-sovelluksen käytössä ääniasetus ”Original Sounds For Musicians”, joka takaa, että myös puheen lisäksi taustääni eli rumpujen soitto kuuluu eikä leikkaannu pois live-lähetyksestä.

Etärumputunnit vaativat älylaitteen, kuten kannettavan tietokoneen, älypuhelimien tai pädin, joka voidaan yhdistää verkkoon. Sen lisäksi laitteella pitäisi pystyä käyttämään esimerkiksi Zoom- tai Teams -sovellusta etävideoyhteyksien luomiseen. Useimmiten internet-yhteyden jakaminenkin tarvittaessa älypuhelimella on suhteellisen helppoa ja nopeaa. Yhteyden staattisuuskin on suhteellisen luotettavaa tietoenkin riippuen opetus- ja opiskelupaikasta. On otettava huomioon internet-yhteyden toimivuus etenkin haastavimmissa luokkatiloissa, kuten väestösuojatiloissa, joita usein suositaan soinnillisesti äänekkäimpien instrumenttien vuoksi. Internet-yhteyksien toimivuudet vaihtelevat edelleen Suomessa paikkakunnittainkin melko paljon ja on tietysti syytä miettiä jo ennakkoon, että sekä opetus- että opiskelupaikka on lähellä verkkomastoja, joka mahdollistaa sujuvamman ja nopean internet-yhteyden.

Kannettavan tietokoneen ja internet-yhteyden lisäksi, olen itse käyttänyt erillistä Zoom Q2n 4k -kameramikrofonia, jota käytän web-kamera ja samalla yhteisesti instrumentti- ja puhemikrofonina. Kyseinen kameramikrofonimalli on tehty erityisesti muusikoille ja sen ominaisuudet mahdollistavat kovaäänistenkin konserttien tai soittoharjoitusten äänityksen ilman äänen särkymistä. Äänityslaitteen sisäiset mikrofoniominaisuudet tasoittavat erinomaisesti kovimpiakin ääniä ja tarvittaessa korostaa hiljaisempienkin äänenpaineiden kuuluvuutta. Halutessaan herkempiä äänisäätöjä saa käyttöön, mutta ne eivät toimi optimaalisesti juuri rumpujen soiton tai yhtyesoiton äänittämiseen.

Hiljaisempien ääninyanssien poimiminen mikrofonilla on äärimmäisen herkkää ja äänenlaatu säilyy selkeänä rikkoutumatta satunnaisistakaan äänivolyyminvaihteluista. Yhtä lailla kuvallisen laadun saa tarvittaessa paranneltua aina supertarkkaan 4k-kuvanlaatuun asti ja kamera sallii erilaisten valoeffektien käytön ilman kuvanlaadun

pikselöitymistä.

Olen soveltanut ja laajentanut omaa opetus- ja tuntitoteutustapaani rumpujensoiton osalta etätunteilulla, ja mielestäni kokeiluni on toiminut erinomaisesti tietyille oppilaille huomioiden yleisesti etätuntien aidon kohtaamisen rajoitteisuuden. Etätunteilu sopii silti hyvänä vaihteluna silloin tällöin, jos oppilas kokee halukkuutta etätoteutukseen ja saavutettavuuden eri osa-alueet otetaan huomioon. Kurssin tuntisuunnitelma ja sisältö on myös oltava sopiva satunnaisten etätuntien pitämiseen. Kaikkia oppiasioita ei ole järkevää yrittää edes ohjata etäyhteyksien päästä. Yhteismusisointia ajatellen, samanaikainen live-yhtyesoitto ei etäyhteyksien avulla onnistu toteuttamaan yhteysviiveen ja mahdollisten yhteyshäiriöiden vuoksi. Sen sijaan erikseen tapahtuva vuorotellen musisointi, puhuminen, kuunteleminen ja kommentointi sekä arviointipalaute onnistuu miltei samalla tavalla mielestäni kuin luokkatilassakin. Uskon vahvasti, että läsnäolo ja ohjaajan aito välittäminen oppilaan tehokkaasta oppimisesta sekä motivointi voi onnistua etäyhteydelläkin. Aihetta ja toteutustapaa on syytä opetella ja harjoitella lisää tulevaisuudessakin omien ohjattavien kanssa.

Lasten ja nuorten opetuksessa etänä on erityisiä haasteita. Alkuun voi olla laitteiden asentamisen ja vaativa ennakkotyö sekä itse oppitunneilla seuraaminen, sillä etätoteutuksessa opettajan on vaikeampi ottaa suoraa katsekontaktia ja yhteyden luominen oppilaaseen on helposti etäisempi. Näin ollen jaettujen tehtävien taso ei myöskään välttämättä aluksi saa olla liian vaikea, vaan enemmän tutustutaan toisiimme ja mitä nuorempi oppilas, sitä enemmän leikkiä on syytä sisällyttää etäopiskeluun. Toimivan etätoteutuksen ja lasten ja nuorten oppimisen kannalta on tärkeää luoda etäopetukseen pelisäännöt, joissa oppilaat sekä opettaja kunnioittavat molemmat toisiaan ja pidetään myös riittävästi taukoja älylaitteiden ruuduilta. On erityisen tärkeää huomioida erilaiset oppijat myös, jolloin ryhmäjoon voi mahdollisesti tehdä eri tavalla huomioiden esimerkiksi keskittymisvaikeuksien asettamat rajoitteet pitkäjaksoisempaa keskittymistä vaativien tehtävien tauottamisessa. Voi olla hyvä tehdä esimerkiksi tauotusta useammin, jolloin oppilas saa esimerkiksi kertoa päivästäan vapaasti opettajalle. Sen jälkeen opiskellaan hetki, jolloin oppilas voi vuorostaan kuunnella opettajan ajatuksia tai opettamista. Etäopetus vaatii myös määrätietoista toimintaa ja tekemistä, kuten normaalilla

lähiopetustunnillakin. On tärkeää selittää ohjeita aluksi lyhyesti, näyttää mallia soittamalla esimerkkiharjoitus ja antaa tämän jälkeen oppilaan yrittää ja oivaltaa itse. Tämän jälkeen voidaan näyttää jälleen itse soittoesimerkkiä ja antaa muun muassa pieniä korjausehdotuksia, jos se on tarpeen. Oppilaalle on hyvä antaa pitkällä aikavälillä sopivasti haastetta ja huomioida samalla ettei anna liian tylsistyttäviä, helppoja tai liian vaikeita harjoituksia usein, jotta oppilaan motivaatio säilyisi mahdollisimman hyvänä.

3. LOPUKSI

Etärumputuntien toteutus lapsille ja nuorille vaatii tietyllä tavalla isoja ponnistuksia. Ison ryhmän rumpujen soiton opettamisen näen etätoteutuksena olevan varsinkin nuoremmille oppilaille vaikeaa. Keskittyminen ja itsenäinen vastuu langan toisessa päässä on ehkä liiallinen nuorten oppilaiden kanssa. Usein mukaan vaaditaan aikuinen ohjaamaan huomiota näytölle ja seuraamaan, että keskittyminen pysyy koko oppituntin ajan. Opettajalle tehtävä voi olla liiankin haastava ison etäryhmän kanssa. Oppituntien pituudet on oltava tarpeeksi napakoita ja myös tuntien sisältö tarpeeksi innostavaa ja mielekästä.

On jo iso haaste sinänsä ylläpitää koko oppituntin ajan kiinnostusta etäyhteyksien päästä, mutta pitäisin etätapaamisia mahdollisuutena hyödyntää joitakin rumputuntikertoja esimerkiksi inspiraatiovideoiden sekä musiikin kuuntelun ja kommentoinnin parissa. Jokainen oppilas saisi samalla kommentoida omia mietteitään ja esimerkiksi leikkimielisen levyraativisailun muodossa voisi järjestää laajempaan musiikkitietouteen tehtävää oppia. Musiikkiesitelmien pitäminen kuuluisista musiikkityylidustajista tai -rumpaleista voisi olla mahdollista toteuttaa etäältä harjoitellen samalla digitaatioita ohjatusti. Opettajan avustamana myös tekniset haasteet usein taklataan nopeasti ja opitaan virtuaaliosaamista yhdessä, mikä on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää työelämäosaamisenkin kannalta.

On tärkeä huomioida erityistä tukea tarvitsevat oppilaat erikseen, kuten myös hyvin nuoret oppilaat, joiden kanssa aito läsnäolo lähiopetuksessa mielestäni korostuu ja

aitoon kohtaamiseen luokkatilassa on syytä panostaa enemmän. Digitaalinen etätuntitoteutustapa on tarkkaan arvioitava oppilaskohtaisesti. On syytä käydä keskustelua lasten ja nuorten vanhempienkin kanssa, täytyvätkö kaikki saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvät kriteerit ja onko olemassa aitoa riskiä oppijan motivaation ja harrastusinnostuksen lopahtamiseen. Liikuntarajoitteisuuksia omaaville oppilaille etätuntivaihtoehto voi olla jossain määrin jopa helpottava vaihtoehto. Myös pitkän koulumatkan päästä matkaaville oppilaille, jotka eivät kykene aikataulullisesti jäämään harrastustoimintaan koulun jälkeen tai eivät voi myöskään matkata kahta kertaa koululle ensin kouluun ja sitten harrastustoimintaan. Koulupäivistä näin ollen voisi tulla liian kuormittavia.

Mielestäni jatkuvaa soveltamista ja luovuutta tarvitaan tulevaisuuden opettamisessakin aina enenemässä määrin. Digitekniikka kehittyy vauhdilla ja sen hyödyntäminen voi tuoda paljon hyötyjä sekä samalla haasteita opettajan opetustyöhön. Etäyhteyksien hyödyntäminen on tullut jäädäkseen jo koronapandemian aikana ja toteutus jatkuu edelleen. Etäbändipalaverit ovat olleet itselleni mahtava ja matka-aikaakin säästelevä tapa keventää työ- ja opiskeluviikkoa. Etäpalaverituokion jälkeen jokainen kollega tietää seuraavan työtehtävänsä ja yhtyeen jälleen kokoontuessa harjoituksiin tai soittokeikoille, yleensä tiimityöt sujuvat jouhevammin.

Tavoitteenani tulevaisuudessa on opettaa lähiopetuksen lisäksi oppilaitani myös etänä ja mahdollistaa rumputunnit sekä pitkäaikaiseen harrastustoimintaan kannustaminen pienemmissäkin kunnissa. Monella ihmisellä on jo mahdollisuus harrastaa kotoa käsin hyvin erilaisia harrastuksia ja mahdollistaa uusien taitojen oppiminen sekä itsensä kehittäminen verkkoyhteyksien avulla. Mahdollisuuksia on jo miltei rajattomasti kouluttautua ja harrastaa. Nykyisin useiden eri alojen työtehtävienkin tekeminen on mahdollistettu etätoteutuksena laajasti maassamme. Etätyöskentely sopii joillekin ihmisille paremmin kuin toisille, mutta tapa antaa mielestäni mahdollisuuden osalle ihmisistä jopa työllistyä paremmin. On pelkästään hyvä asia, että tällainenkin vaihtoehto ja toteutustapa työntekemiseen ja harrastamiseen on tarjolla.

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla ja artikkelin kirjoittajana olen huolehtinut ja vastaan artikkeliin liittyvien kuvien julkaisuluvasta.